

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2025-377

22.4.2025

Eika Forsikring AS

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Fingerskader -sag – grovt uaktsomt – avkortning – advokatutgifter – yfl. § 14.

Forsikrede skadet to fingre på sagblad, da han løftet beskyttelsen for å se merking på platen som skulle kappes. Foretaket opplyste kort tid etter skademelding at det ville avkorte utbetaling med 15-20 % under henvisning til at forsikrede grovt uaktsomt hadde medvirket til skaden. Det besluttet etter nærmere vurdering å avkorte erstatningen med 20 %. Saken reiste spørsmål om foretaket kunne avkorte erstatningen med 20 %. Nemnda kom til at forsikrede hadde handlet grovt uaktsomt ettersom det forelå en synlig risiko med stort skadepotensiale og det forelå handlingsalternativer. En avkortning på 20 % var i tråd med tidligere praksis. Nemnda ga foretaket medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (snekker) skadet to fingre 2.4.24 på et sagblad.

Det fremgår av skademelding 8.4.24 at skaden skjedde under "(k)lyving av plate":

Kuttet plate med høyre hånd, og måtte løfte beskyttelse med venstre, og kom da bortig sagblad.

Videre ble det krysset av "(j)a" på at personlig verneutstyr ble brukt, at utstyret var sikret og at sikringen fungerte som forventet.

Forsikredes arbeidsgiver opplyste i e-post 9.4.24 til foretaket:

Vet ikke om det er vanlig å holde beskyttelse oppe, men arbeider sier han måtte løfte beskyttelse for å se strek/meking, og at det var da uhellet skjedde.

Det var ingenting feil med beskyttelse.

Foretaket opplyste i brev 22.5.24 at det ville avkorte erstatningen med 15-20 %, med henvisning til at forsikrede grovt uaktsomt hadde medvirket til skaden. I brevet ble det opplyst at aktuelle skade hadde blitt vurdert til 5 % varig medisinsk invaliditet (vmi), og at foretaket ville ta endelig stilling til avkortningens størrelse når omfanget av skaden var mer avklart.

Forsikrede klaget på foretakets avgjørelse 4.7.24. Foretaket opprettholdt avgjørelsen om avkortning 5.8.24, og la følgende hendelsesforløp til grunn for vurderingen.

Skaden inntraff da (forsikrede) skulle kløyve en plate på en bordsag. Han brukte høyre hånd til å styre platen som skulle kappes og brukte venstre hånd til å løfte opp beskyttelsen på saken. Han har opplyst at han måtte løfte beskyttelsen for å kunne se markeringen på platen som skulle kløyves. Som en følge av at beskyttelsen ble løftet kom (forsikrede) borti sagbladet med venstre hånd og fikk kuttskader i 3. og 4. finger.

Foretaket opplyste 5.9.24 at det besluttet å avkorte erstatningen med 20 %.

Forsikrede har amputert ytterste ledd på 3. og 4. finger.

Forsikrede har i det vesentlige anført at han ikke har medvirket til skaden grovt uaktsomt, slik at foretaket ikke kan avkorte erstatningen, jf. yfl. § 14. For at det skal foreligge grov uaktsomhet må forsikrede ha utvist et markert avvik fra aktsom handlemåte, og dersom handlemåten ikke er sterkt klanderverdig anses denne som handling som uaktsomt, jf. Rt-1989-1318. Forsikrede løftet på dekselet instinktivt for å se merkingen på materialet han skulle sage, og fikk da tuppen på to fingre inn i sagbladet ved et uhell. At en arbeidstaker ikke klarer å se merkingen på materialene han skulle dele og dermed reagerer med å løfte på dekselet for å se etter merkingen, er ikke et slikt aktivt og markert avvik fra aktsom handlemåte som lovgiver har ønsket å regulere med § 14. Det er tvert imot et utslag av en uheldig handling som får store konsekvenser fordi det er forbundet en særlig risiko med å utføre dette arbeidet. Muligheten for alternativ handling er ikke i seg selv tilstrekkelig for å konkludere med grov uaktsomhet, jf. Rt-2004-499.

I 2022-906 var det sentrale at beskyttelsesdekselet var fjernet ved et aktivt valg, som normalt anses som et markert avvik fra aktsom handlemåte og sterkt klanderverdig. FinKN har gjennomgående lagt vekt på om sikkerhetsutstyr er benyttet. Det var utvilsomt en uheldig handling fra forsikrede å løfte på sagdekselet, men når en arbeidstaker utfører arbeid en rekke ganger må det regnes med at det fra tid til annen foretas slike uheldige valg. Det må tas med i vurderingen at forsikrede løftet på dekselet for å se etter markering som ikke var mulig å se med dekselet nede. For å kunne utføre arbeidet på en normalt god måte måtte han kutte etter merkene. Dette er altså ikke utslaget av en planlagt handling, da dette var en impulsiv handling for å se markeringen på materialet.

Det er viktig at FinKN tar inn over seg hva det betyr å jobbe på en byggeplass. Handlinger som i denne sak er noe som skjer fra tid til annen selv om både arbeidstaker og arbeidsgiver tar forhåndsregler for å hindre skade. Dette er da ikke en sterkt klanderverdig oppførsel, jf. Rt-1989-1318. At saken er farlig er utvilsomt, men det at en sag er farlig gjør ikke at skader automatisk er forårsaket av grovt uaktsom handling. En slik norm er i strid med ordlyden og formålet med yrkesskadeforsikringen, jf. Rt-2004-487. At forsikrede ikke klarer å se merkingen på materialene han skulle dele og dermed reagerer med å løfte på dekselet for å se etter merkingen, er ikke et slikt aktivt og markert avvik fra aktsom handlemåte som lovgiver har ønsket å regulere med § 14. Det er tvert imot et utslag av en uheldig handling som får store konsekvenser fordi det er forbundet en særlig risiko med å utføre dette arbeidet.

Yrkesskaden førte til tap av ytterste ledd på to fingre. Dette har medført vansker for forsikrede med å utføre snekkerarbeid, for eksempel å holde spiker med venstre hånd ved spikring og tilsvarende. Forsikrede har ingen annen kompetanse ut over fysisk snekkerarbeid og snakker ikke norsk ut over enkeltord. Skaden har følgelig fått stor konsekvens for han.

Subsidiært anføres det at 20 % er en for høy avkortning. Det vises i denne sammenheng til 2022-46 der forsikrede skadet flere fingre da han skulle fjerne en trebit fra roterende sagblad/sirkelsag. I den saken hadde forsikrede bevisst flyttet fingrene inn mot et roterende sagblad. Dette skiller seg fra vår sak, ettersom skaden ikke var et resultat av noe bevisst valg fra forsikredes side. I lys av at skyldgraden er lavere i den aktuelle saken, og at forsikrede sin skade er mer omfattende, bør avkortningen settes til 10 %.

Foretaket må dekke forsikredes omkostninger knyttet til saken.

Foretaket har i det vesentlige anført at forsikrede grovt uaktsomt har medvirket til skaden, slik at foretakets ansvar kan settes ned, jf. yfl. § 14. Forsikrede har overtrådt den skyldmargin som følger av bestemmelsen. Unnlatt bruk av verneutstyr i risikofylte situasjoner er i forarbeidene benyttet som konkret eksempel på medvirkning ut over skyldmarginen, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-89).

I 2022-906 er det vist til at den konkrete vurderingen av avviket mellom den skadelidtes atferd og den aktuelle aktsomhetsnormen skal relateres til skaderisikoen. Forsikrede må, som håndverker, forventes å håndtere maskiner i henhold til sikkerhetsforskrifter. Som utgangspunkt må det utvises høy aktsomhet ved bruk av maskiner ved stort skadepotensial. Det synes å være enighet om at sagen i vår sak har et stort skadepotensial. Forsikrede viser i sin klage til at arbeid med sagen er forbundet med "en særlig risiko", slik at skadepotensialet har vært synlig for han. Til tross for dette har forsikrede valgt å fjerne sikkerhetsutstyr ved bruk av sagen. Forsikredes anførsel om produksjonshensyn kan ikke tillegges vekt ved vurderingen av om unnlatelsen er grovt uaktsom, jf. 2022-46.

Det foreligger en klar risiko og et klart handlingsalternativ. Forsikredes handling må anses som et markert avvik fra det forsvarlige. Det er full årsakssammenheng mellom handlingen og skaden.

Ved vurderingen av avkortningens størrelse skal det legges vekt på skadens omfang og forholdene ellers. Det er ikke sannsynliggjort at skaden har medført økonomisk tap ut over utgifter til juridisk bistand. Foretaket har med bakgrunn i dette vurdert at avkortning skal settes til 20 %, og vist til 2022-906, 2021-1062 og 2020-677.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om forsikrede grovt uaktsomt har medvirket til skaden, jf. yfl. § 14. I så tilfelle om foretaket kan avkorte erstatningen med 20 %.

Sekretariatet kom til at forsikrede hadde handlet grovt uaktsomt. Det ble vist til at det forelå en synlig risiko med stort skadepotensiale som kunne unngås ved andre handlingsalternativer, samt at effektiviseringshensyn ikke var avgjørende, jf. 2022-46 og 2021-1062. Etter sekretariatets syn var en avkortning på 20 % i tråd med praksis, jf. yfl. § 12 og standardforskriften § 4-1.

Nemnda slutter seg til sekretariatets begrunnelse.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).